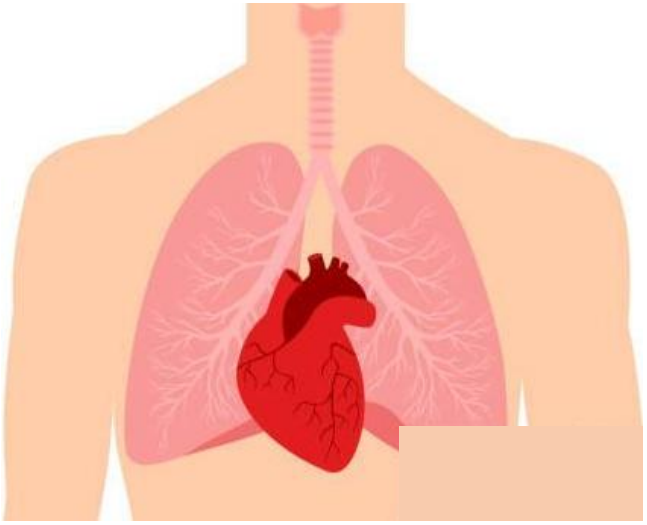
Mesiac o srdcových témach (MOST)

Srdce v tom nie je samo

SLOVENSKÁ NADÁCIA SRDCA

Keď dych nestačí - môže za to srdce alebo pľúca?

MUDr. **Ivana Šoóšová**, PhD, MPH, FESC.

NÚSCH, a.s. Bratislava

Tlačová konferencia pri príležitosti Svetového dňa srdca a 20. výročia založenia Slovenskej nadácie srdca | 16. 9. 2026 o 9.00 h | Jurkovičova tepláreň, Bottova 1, Bratislava

Príčiny smrti v Európe

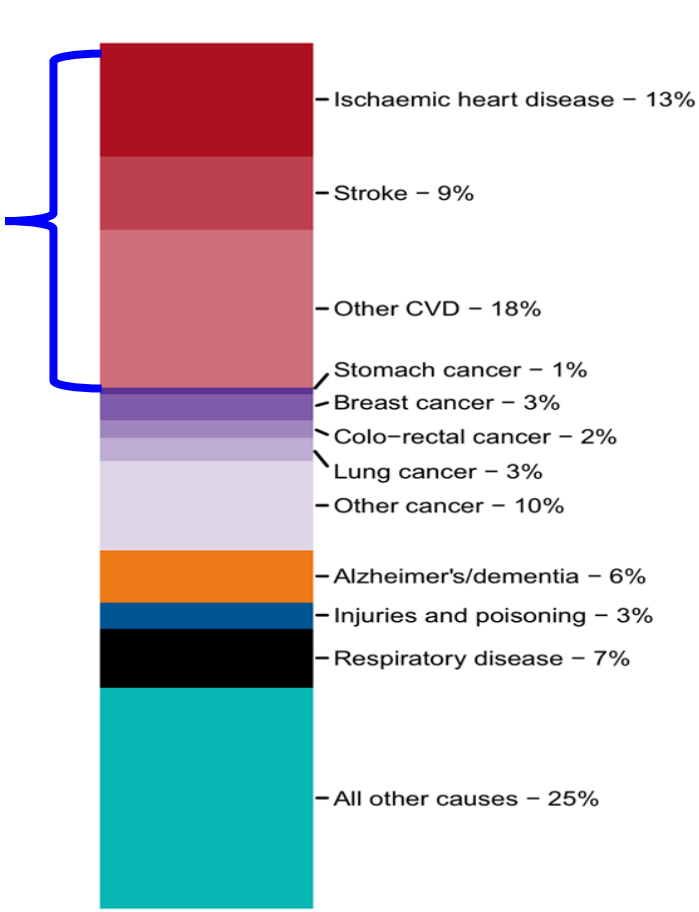
European Society of Cardiology: cardiovascular disease statistics 2023

Ženy

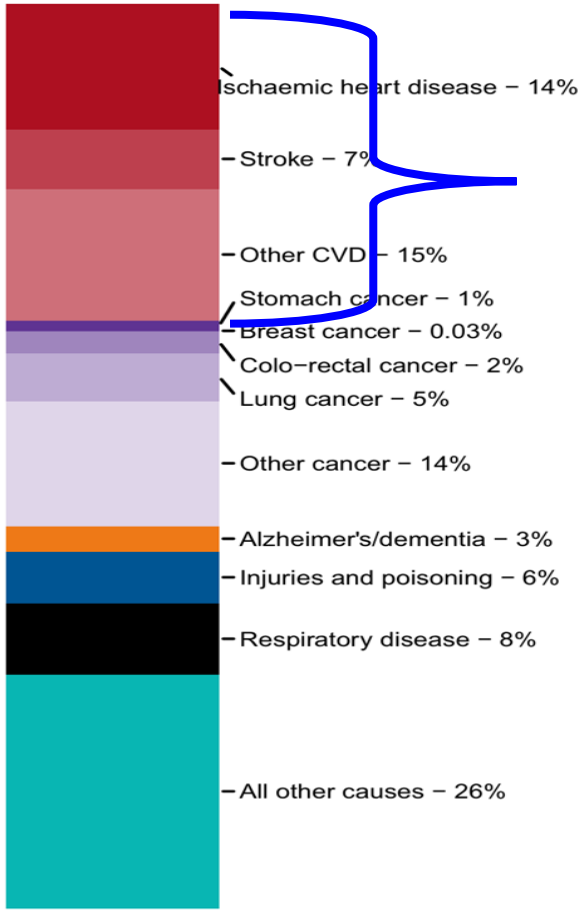
40%

KV úmrtia

KV mortalita:
KCH 33 %
CMP 22 %

Female
4.1 million

Male
4.3 million

Muži

36%

všetky KV úmrtia

KV mortalita:
KCH 39 %
CMP 19 %

European Heart Journal (2024) 45, 4019–4062
https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehae466

Mesiac o srdcových témach (MOST)

Srdce v tom nie je samo

SLOVENSKÁ NADÁCIA SRDCA

45 %
úmrtí na Slovensku v roku 2024

32 %
všetkých úmrtí vo svete (2022)

19,8 milióna
KV úmrtí vo svete v roku 2022

DOBRÁ SPRÁVA

Veľkej časti KV ochorení možno predchádzať ovplyvnením rizikových faktorov.

Na Slovensku sú choroby obehovej sústavy najčastejšou príčinou smrti

Zdroj: Štatistický úrad SR. Demografia – zomretí a príčiny úmrtí v SR 2024 (publ. 3. 4. 2025); WHO. Cardiovascular diseases, 31. 7. 2025.

Tlačová konferencia pri príležitosti Svetového dňa srdca a 20. výročia založenia Slovenskej nadácie srdca | 16. 9. 2026 o 9.00 h | Jurkovičova tepláreň, Bottova 1, Bratislava

Mesiac o srdcových témach (MOST)

Dýchavica je príznak – nie diagnóza

Dôležitá je zmena oproti tomu, čo bolo pre človeka bežné.

Srdce v tom nie je samo

SLOVENSKÁ NADÁCIA SRDCA

PRI NÁMAHE

Schody, kopec či rýchlejšia chôdza sú zrazu problém. Často prvý signál.

V POKOJI

Dýchavica pri obliekaní, rozprávaní alebo minimálnej aktivite je vážna situácia.

V ĽAHU / V NOCI

Viac vankúšov, nutnosť posadiť sa alebo nočné budenie pre nedostatok vzduchu.

Srdce • pľúca • anémia • obezita • nízka kondícia • ďalšie príčiny

Zdroj: McDonagh TA et al. Eur Heart J. 2021;42:3599–3726; Heidenreich PA et al. Circulation. 2022;145:e895–e1032.

Tlačová konferencia pri príležitosti Svetového dňa srdca a 20. výročia založenia Slovenskej nadácie srdca | 16. 9. 2026 o 9.00 h | Jurkovičova tepláreň, Bottova 1, Bratislava

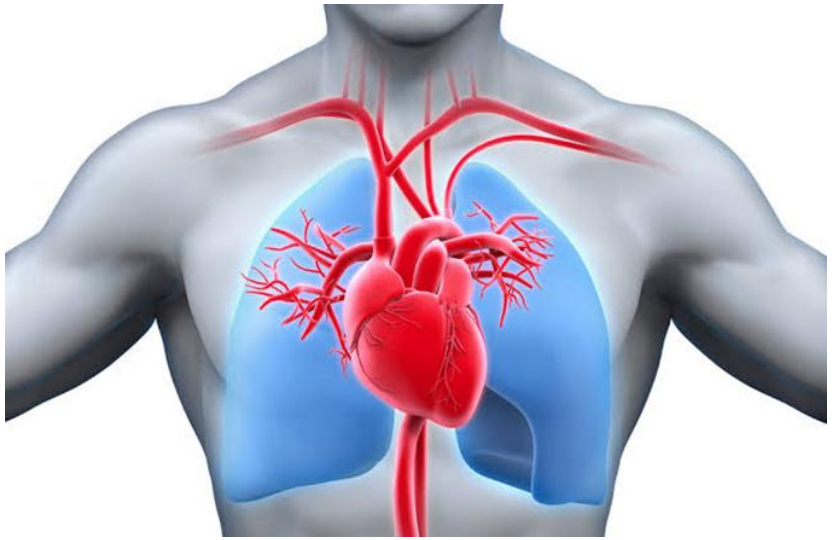
Mesiac o srdcových témach (MOST)

Srdce v tom nie je samo

SLOVENSKÁ NADÁCIA SRDCA

Srdce sa horšie plní alebo pumpuje → Rastie tlak v ľavom srdci → Tlak sa prenáša do pľúcnych ciev → Pľúca sú preťažené → **DÝCHAVICA**

Prečo choré srdce berie dych?

Zdroj: McDonagh TA et al. Eur Heart J. 2021;42:3599–3726 (ESC HF Guidelines); Bozkurt B et al. J Card Fail. 2021;27:387–413.

Mesiac o srdcových témach (MOST)

Srdce v tom nie je samo

SLOVENSKÁ NADÁCIA SRDCA

Ktoré srdcové ochorenia najčastejšie spôsobujú dýchavicu?

Srdcové zlyhávanie

Typický príznak: námahová dýchavica, ortopnoe, opuchy.

Chlopňové chyby

Aortálna stenóza, mitrálna regurgitácia či stenóza.

Koronárna choroba

Dýchavica môže byť ekvivalentom angíny – aj bez typickej bolesti.

Arytmie

Fibrilácia predsiení a iné tachy-/bradyarytmie znižujú výkonnosť.

Kardiomyopatie / pľúcna hypertenzia / pľúcna embólia

Porucha srdcového svalu alebo zvýšený tlak v pľúcnom riečisku.

Často nejde o jednu príčinu – najmä vo vyššom veku sa ochorenia kombinujú

Zdroj: McDonagh TA et al. Eur Heart J. 2021;42:3599–3726; ESC/EACTS Valvular Heart Disease Guidelines 2025; ESC AF Guidelines 2024.

Tlačová konferencia pri príležitosti Svetového dňa srdca a 20. výročia založenia Slovenskej nadácie srdca | 16. 9. 2026 o 9.00 h | Jurkovičova tepláreň, Bottova 1, Bratislava

Mesiac o srdcových témach (MOST)

Srdce v tom nie je samo

SLOVENSKÁ NADÁCIA SRDCA

Šesť signálov, že príčinou môže byť srdce

1. Nová alebo jednoznačne zhoršená dýchavica
2. Dýchavica alebo zhoršenie v ľahu - viac vankúšov
3. Budenie sa v noci na nedostatok vzduchu
4. Opuchy členkov alebo rýchly nárast hmotnosti
5. Bolesť na hrudníku alebo búšenie srdca
6. Nezvyčajná únava a pokles výkonnosti

Najdôležitejšia otázka: „Je to pre mňa nové alebo sa to výrazne zhoršuje?“

Zdroj: McDonagh TA et al. Eur Heart J. 2021;42:3599–3726; Heidenreich PA et al. Circulation. 2022;145:e895–e1032.

Tlačová konferencia pri príležitosti Svetového dňa srdca a 20. výročia založenia Slovenskej nadácie srdca | 16. 9. 2026 o 9.00 h | Jurkovičova tepláreň, Bottova 1, Bratislava

Kedy nečakať: 155 / 112

Náhla alebo výrazná dýchavica môže znamenať akútny, život ohrozujúci stav.

BOLESŤ NA HRUDNÍKU

Dýchavica + tlak/zvieranie na hrudníku, potenie, nevoľnosť alebo výrazná slabosť.

DÝCHAVICA V POKOJI

Neschopnosť hovoriť súvisle, modranie pier, zmätenosť alebo výrazné vyčerpanie.

NÁHLE ZHORŠENIE

Kolaps, výrazné palpitácie alebo príznaky akútneho pľúcneho edému.

Pri uvedených príznakoch nečakajte, či „to prejde“.

Zdroj: ESC Guidelines for Acute Coronary Syndromes 2023; McDonagh TA et al. Eur Heart J. 2021;42:3599–3726.

Ako zistíme, či je za dýchavicou srdce?

1	**Rozhovor + vyšetrenie**	priebeh, tlak, pulz, opuchy, posluch
2	**EKG**	rytmus, prevod, ischemické zmeny
3	**Krvné testy**	krvný obraz, obličky, NT-proBNP, štítna žľaza, …
4	**Echokardiografia**	EF, chlopne, veľkosť dutín, diastolická funkcia
5	**Ďalšie testy**	RTG, Holter, záťaž, CT/MR, pľúcne vyšetrenie podľa nálezu

Echokardiografia je kľúčová, ale diagnóza vzniká spojením kliniky, EKG, biomarkerov a zobrazovania

Zdroj: Køber L, et al. 2026 ESC Guidelines for the management of heart failure. European Heart Journal, 2026;, ehag100, https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehag100

Prevencia: päť vecí s najväčším efektom

NEFAJČIŤ — Tabak patrí medzi hlavné ovplyvniteľné KV riziká.

KRVNÝ TLAK — Poznať svoj krvný tlak a liečiť hyper

CHOLESTEROL — LDL cholesterol: čím vyššie ce

POHYB — 150–300 min/týždeň strednej intenzi

STRAVA + HMOTNOSŤ — Mediterránsky typ stravy, menej soli, primeraná hmotnosť.

Aj malé, dlhodobo udržateľné zmeny sú lepšie než žiadne.

Zdroj: Visseren FLJ et al. Eur Heart J. 2021;42:3227–3337 (ESC CVD Prevention); ESC Cardiopractice – Physical activity for cardiovascular prevention.

Mesiac o srdcových témach (MOST)

Srdce v tom nie je samo

SLOVENSKÁ NADÁCIA SRDCA

1	**Dýchavicu neignorovať**	Nová alebo zhoršujúca sa dýchavica si zaslúži vysvetlenie.
2	**Myslieť aj na srdce**	Srdcové zlyhávanie, chlopne, ischémia aj arytmie.
3	**Poznať urgentné príznaky**	Dýchavica v pokoji, bolesť na hrudníku či kolaps = 155/112.
4	**Prevencia funguje**	Nefajčenie, kontrola TK, cholesterolu, cukrovky, dostatočný pohyb, zdravá strava a hygiena ústnej dutiny menia budúce riziko.

Zdroj: ESC Heart Failure Guidelines 2026; ESC CVD Prevention Guidelines 2021; WHO Cardiovascular diseases 2025.

Tlačová konferencia pri príležitosti Svetového dňa srdca a 20. výročia založenia Slovenskej nadácie srdca | 16. 9. 2026 o 9.00 h | Jurkovičova tepláreň, Bottova 1, Bratislava